

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	180
Land:	Eritrea
Kilde:	Landinfo
Titel:	Eritrea: Reaksjoner mot hjemvendte asylsøkere
Udgivet:	31. januar 2014
Optaget på baggrundsmaterialet:	10. juni 2014

Respons

Eritrea: Reaksjoner mot hjemvendte asylsøkere

1. Hvordan oppfatter eritreiske myndigheter en søknad om asyl i seg selv?
2. Har en søknad om asyl i seg selv ført til reaksjoner fra eritreiske myndigheter?

Innledning

Amnesty International hevder at det å fremme en asylsøknad i seg selv oppfattes som kritikk av regjeringen, og at eritreiske myndigheter kan reagere med straffetiltak mot hjemvendte asylsøkere:

Testimonies of returned asylum-seekers indicate that the act of claiming asylum is perceived by the authorities as involving a criticism of the government and – as with all other forms of dissent – is therefore not tolerated. Forcibly-returned asylum-seekers interviewed by Amnesty International were tortured both as a form of punishment for perceived criticism of the government, and for the purposes of interrogation. According to accounts given by escaped detainees, Eritrean security officials were particularly interested in how asylum seekers fled the country, who assisted them, and what they said against the Eritrean government during their asylum application process. Returnees have reported that under torture, or threat of torture, they were forced to state that they have committed treason by falsely claiming persecution in asylum applications (Amnesty International 2013, s. 30).

Amnesty International baserer sin rapport på en rekke intervjuer med eritreiske flyktninger og asylsøkere i afrikanske og europeiske land. Også eritreiske aktivister og journalister i eksil, bistandsarbeidere og tidligere diplomater i Eritrea er intervjuet.¹ Det bemerkes at Amnesty

¹ Amnesty International skriver følgende om sitt kildegrunnlag: “...this report is based on interviews with Eritrean refugees and asylum-seekers in other countries, including family members of prisoners of conscience and political prisoners. Between 2010 and 2013, Amnesty International conducted over 40 interviews with refugees and asylum-seekers in countries including, inter alia, Egypt, Germany, Israel, Kenya, the Netherlands, Russia, Saudi Arabia, Sweden, Uganda, and the UK. These interviews took place face to face or on the telephone. Further information included in this report came from Eritrean activists and journalists in exile, humanitarian workers and diplomats formerly based in Eritrea, and partner organizations working on Eritrea, including religious-based organizations and press freedom organizations. Research for this report also draws on media reports and reflects information contained in 20 years of Amnesty International’s public documents covering Eritrea (Amnesty International 2013, s. 8).

International ikke definerer hva de legger i uttalelsen «act of claiming asylum» (asylsøknad i seg selv).

Også i en tidligere uttalelse har Amnesty International hevdet at eritreiske myndigheter ser på det å søke asyl som forræderi: «Seeking asylum abroad is considered by the Eritrean government to be an act of treason» (Amnesty International 2012).

Landinfo mener det er meget vanskelig å få sikker og verifiserbar informasjon om hvilke reaksjoner returnerte asylsøkere utsettes for ved hjemkomst, da det foreligger svært liten empiri om dette. Britiske myndigheter har bemerket at erfaringsgrunnlaget er spinkelt med hensyn til hvordan behandlingen av tilbakesendte eritreiske asylsøkere er (UK Home Office Border Agency 2012, s. 142). Eritreaeksperten Gaim Kibreab² har opplyst at han ikke har konkrete eksempler på hva som har skjedd med returnerte asylsøkere (Landinfo 2013a).³

I tillegg vil Landinfo bemerke at flertallet av eritreiske asylsøkere har forlatt landet uten utreisestillatelse, og mange kan for eksempel ha unndratt seg eller desertert fra nasjonaltjeneste.⁴ I det erfaringsgrunnlaget kildene har, vil det etter Landinfos mening være vanskelig å skille ut erfaringsgrunnlag som alene sier noe om hva en søknad om asyl i seg selv har medført av reaksjoner fra eritreiske myndigheter ved retur.

I samsvar med vårt mandat, utarbeider ikke Landinfo risikovurderinger i forhold til hva som *kan* skje med en enkelt asylsøker eller en gruppe av asylsøkere etter eventuell retur. Landinfo viderefremidler fakta (altså kunnskap om hva som har skjedd) og vurderinger som er basert på empiri og kildeanalyse. Samtidig *formidler* vi i våre produkter og uttalelser også vurderinger foretatt av andre eksperter og kilder, som i en rekke tilfeller selv legger frem fremtidsrettede vurderinger av hva som *etter deres oppfatning* kan skje ved retur av asylsøkere. Dette er også tilfelle i den foreliggende responsen. Med hensyn til denne responsen er det imidlertid viktig å påpeke at erfaringsgrunnlaget for disse meningene er svært begrenset.

Hvordan oppfatter eritreiske myndigheter en søknad om asyl i seg selv?

Eritrea er et lukket og totalitært samfunn (Reporters Without Borders 2013). Myndighetene er svært vare for all kritikk som kan oppfattes som en trussel mot regimet. Siden frigjøringen i 1993 har landet utviklet seg til ett av verdens mest totalitære regimer, med stadige brudd på menneskerettighetene (Tronvoll 2009, s. 11).

Eritreiske myndigheter vet at de fleste som forlater landet søker asyl, og at søknadene kan inneholde kritiske anmerkninger om hjemlandet.

Landinfo kan samtidig trekke frem at det finnes en rekke eksempler på at eritreiske asylsøkere, som har fått asyl, vender tilbake til Eritrea for eksempel på besøk eller ferie. Disse eksileritrene har gjenopprettet sitt forhold til myndighetene ved å signere et såkalt

² Gaim Kibreab er fra Eritrea, og Professor of Research & Director of Refugees Studies, London South Bank University.

³ Se også Landinfos respons Eritrea: Politisk aktivitet i eksil (Landinfo 2010).

⁴ Mange forlater Eritrea ulovlig hver måned, men nøyaktig antall er usikkert. Ifølge en internasjonal kilde Landinfo hadde samtaler med i Eritrea i februar 2013, forlot opp mot 5000 eritreere sitt hjemland hver måned i perioden 2011-2012. Antallet var trolig høyere, da dette tallet kun omfatter dem som registrerte seg ved ankomst til annet land. Det er meget vanskelig å få utreisestillatelse fra Eritrea.

angrebrev, ved å betale den såkalte 2-prosentskatten⁵ og ved ikke å delta i myndighetskritiske aktiviteter. En asylsøknad og dens innhold vil av myndighetene i Eritrea, ifølge flere kilder, kunne oppfattes som kritikk av landets regjering og dens politikk. Ifølge UNHCR i Khartoum (som gjengitt i Migrationsverket 2013a, s. 2), kan myndighetene i Eritrea se på det å søke om asyl som en politisk handling, trolig på lik linje med andre politiske handlinger.⁶

Historiker og antropolog Dr. Gunther Schröder⁷ (e-post juni 2013) hevder overfor Landinfo at eritreiske myndigheter «[...] most definitely consider asking asylum as a hostile act against the Eritrean nation which has to be punished accordingly.»

Har en søknad om asyl i seg selv ført til reaksjoner fra eritreiske myndigheter?

Den foreliggende empirien om problemstillingen er svært begrenset, og ligger tilbake i tid: I 2002 ble 220 eritreere som fikk avslag på asylsøknaden, utvist fra Malta og uttransportert til Eritrea. Alle ble arrestert etter ankomst til Eritrea og ført til den militære fangeleiren i Adi Abeto. Våren 2004 var mange av dem fortsatt fengslet og hadde ingen kontakt med omverdenen, og mange skal ha blitt torturert (Amnesty International, 2004, s. 30). I 2004 ble asylsøkere utvist fra Libya, hjemsendt til Eritrea og fengslet. Samme år kapret 75 eritreere som var deportert fra Libya til Eritrea et fly. Av frykt for fengsling og tortur tvang de besetningen til å fly til Sudan (HRW 2005). Ifølge Human Rights Watch ble opp til 1200 eritreere som ikke fikk asyl, uttransportert fra Egypt i juni 2008. I desember 2008 var minst 740 av disse fremdeles i et militærfengsel (HRW 2009, s. 68)

Dr. Gunther Schröder (e-post juni 2013) hevder at eritreere som vender tilbake etter at ha begått en kriminell handling, i dette tilfellet ved å ha søkt om asyl, vil bli sjekket av Nasjonal Security Office i Asmara ved hjemkomst, og trolig straffet.

Seniorrådgiver ved International Law and Policy Institute i Oslo, Dr. Daniel R. Menkonnen, opplyser til Landinfo (e-post november 2013) at han er enig i vurderingene til Amnesty International om at eritreiske myndigheter kan reagere med straffetiltak overfor hjemvendte asylsøkere:

[...] the observation of Amnesty International is accurate. It tells a widespread practice of the Eritrean Government. I know several case studies which correspond with the assertions made by Amnesty International.

Dr. Menkonnen har dog ikke nærmere beskrevet det erfaringsgrunnlaget (case studies) han viser til.

Synspunktene til Dr. Schröder og Dr. Menkonnen synes i samsvar med annen skriftlig informasjon.

Immigration and Refugee Board of Canada (IRB 2009) har vist til informasjon fra assisterende redaktør av World Refugee Survey, hvor det fremgår at:

⁵ Eritreere i diasporaen er pålagt av eritreiske myndigheter å betale 2 prosent skatt av sin bruttolønn.

⁶ Å unndra seg nasjonaltjenesten eller å desertere oppfattes av eritreiske myndigheter som en politisk handling. En person som deserterer eller unndrar seg nasjonaltjenesten anses å være motstander av regimet, og ses på som en forræder og trussel (Migrasjonsverket 2013b).

⁷ Dr. Günther Schröder har blant annet arbeidet med eritreisk politikk og historie i mange år, og har meget gode kontakter med deler av den eritreiske diasporaen og med miljøer i Eritrea.

[...]Eritreans who requested asylum abroad after 1993 are 'at risk of long-term imprisonment, torture, and other punishment' if involuntarily returned to Eritrea.

I en rapport publisert av Refugee Council i Storbritannia (2012, s. 15) heter det:

The Eritrean government views refused asylum seekers who return to the country as enemies of the state and [are] responsible for the mistreatment and persecution of people who have returned, whether voluntarily or involuntarily.

FNs spesialrapportør Sheila B. Keetharuth skriver i sin rapport til FNs generalforsamling at:

Eritrean nationals who are repatriated after a failed refugee or asylum application usually disappear upon their return (FNs spesialrapportør 2013, s. 10).

FNs spesialrapportør viser ikke til hvilke land som skal ha repatriert eritreiske asylsøkere. Sitatet sier heller ikke eksplisitt at det er asylsøknaden som sådan som kan føre til at asylanten forsvinner etter tilbakekomst til Eritrea.

Antropologen David Bozzini⁸ på sin side viser til at variasjonen i reaksjoner mot hjemvendte eritreere som har søkt asyl, er stor, og at det er vanskelig å vite hvordan eritreiske myndigheter vil reagere:

[...] from nothing to torture and indefinite detention [...] I know several people who have been deported back from Sudan in Eritrea and these people are in jail for many months now. [...] I know there are various situation people face. [...] there is no security that people who return in Eritrea will be safe. [L]ack of accountability from the state will never ensure that we know how people are treated (David Bozzini, e-post juli 2013).

Eritreaeksperten Gaim Kibreab sier at eritreere som forlater landet ulovlig trolig kan bli utsatt for represalier, men har ikke konkrete eksempler på at så har skjedd (Landinfo 2013a).⁹

Britiske myndigheter bemerker at det ikke er sikkert hvordan eritreiske myndigheter vil reagere, og at noen hjemvendte asylsøkere ikke er blitt møtt med reaksjoner ved retur:

This is a grey area as there is little experience of failed asylum seekers returning to Eritrea. However, the Eritrean authorities tell us that if they return and have not committed a criminal offence, no action would be taken. But we have to put this into context. It is an offence to leave the country illegally, so returnees would be liable to detention and questioning. Some have been released without further action but those who have not undertaken military service could be sent to a military training camp (UK Home Office Border Agency 2012, s. 142).

Oppsummering

Eritrea er et lukket land og totalitært regime. Det forekommer alvorlige brudd på menneskerettighetene

Etter vår erfaring er det imidlertid meget vanskelig å få sikker og verifiserbar informasjon om hva som faktisk har skjedd, og hvordan Eritrea har reagert når asylsøkere sendes tilbake eller

⁸ David Bozzini gjorde feltarbeid i Eritrea i 2003 og 2005-2007. Han har siden arbeidet med Eritrea og eritreiske forhold.

⁹ Se også Landinfos respons Eritrea: Politisk aktivitet i eksil (Landinfo 2010).

vender hjem til Eritrea. Vi har ikke et aktuelt empirisk grunnlag for å si at en søknad om asyl i seg selv vil føre til reaksjoner fra eritreiske myndigheter.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

- Amnesty International (2013, mai). *Eritrea 20 years of independence, but still no freedom*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <http://www.amnestyusa.org/sites/default/files/afr640012013.pdf> [lastet ned 21. november 2013]
- Amnesty International (2012, 15. august). *Sudan must end forced returns of asylum seekers to Eritrea*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <http://www.amnesty.org/en/library/asset/AFR54/039/2012/en/ad11d911-8915-488b-b5c9-3831f4694b9e/afr540392012en.pdf> [lastet ned 16. januar 2014]
- Amnesty International (2004, 18. mai). *You have no right to ask. Government resist scrutiny on human rights*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <http://www.amnesty.org/en/library/info/AFR64/003/2004> [lastet ned 23. januar 2014]
- HRW (2005, 1. januar). *Human Rights Watch World Report 2005 – Eritrea*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/421da31111.html> [lastet ned 23. januar 2014]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2009, 16. april). *Service for life: State repression and indefinite conscription in Eritrea*. New York: HRW. Tilgjengelig fra http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/eritrea0409web_0.pdf [lastet ned 23. januar 2014]
- IRB, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2009, 15. april) *Eritrea: Situation of people returning after spending time abroad or seeking asylum or refugee status*. Toronto: IRB. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4b20f02dc.html> [lastet ned 7. november 2013]
- Landinfo (2013a, 2. mai) *Eritrea: Nasjonaltjeneste*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/2351/1/2351_1.pdf [lastet ned 9. desember 2013]
- Landinfo (2013b, 13. mai). *Eritrea: Utstedelse av utreisetilattelse og ulovlig utreise*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/2360/1/2360_1.pdf [lastet ned 9. desember 2013]
- Landinfo (2010, 15. januar). *Eritrea: politisk aktivitet i eksil*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/1296/1/1296_1.pdf [lastet ned 9. desember 2013]
- Migrationsverket (2013a, 21. mars). *Situasjonen i Eritrea*. Norrköping: Migrationsverket. Tilgjengelig fra <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29721> [lastet ned 7. november 2013]

Respons Eritrea: Reaksjoner mot hjemvendte asylsøkere

- Migrationsverket (2013b, 11. juni). *Utvisninger til Eritrea stoppas*. Norrköping: Migrationsverket. Tilgjengelig fra <http://www.migrationsverket.se/info/7368.html> [lastet ned 7. november 2013]
[Dokumentet er ikke lenger tilgjengelig på internett]
- British Refugee Council (2012, 10. desember). *Between a rock and a hard place: the dilemma facing refused asylum seekers (Eritrea excerpt)*. London: British Refugee Council. Tilgjengelig fra http://www.refugeecouncil.org.uk/assets/0000/1368/Refugee_Council_Between_a_Rock_and_a_Hard_Place_10.12.12.pdf [lastet ned 16. januar 2014]
- Reporters Without Borders (2013, 24. januar). *What really happened at Asmara's ministry of (dis)information*. Paris: Reporters Without Borders. Tilgjengelig fra http://en.rsf.org/eritrea-what-really-happened-at-asmara-s-24-01-2013_43947.html [lastet ned 5. november 2013]
- Tronvoll, Kjetil (2009). *The lasting struggle for freedom in Eritrea. Human rights and political development, 1991-2009*. Oslo: The Oslo Center for Peace and Human Rights. Tilgjengelig fra http://www.jus.uio.no/smr/forskning/publikasjoner/boker/2009/docs/Eritrea-the-lasting-struggle-for-freedom_2009.pdf [lastet ned 5. november 2013]
- UK Home Office Border Agency (2012, 17. august). *Country of Origin Information (COI) Report – Eritrea*. London: UK Home Office. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?docid=50374efd2> [lastet ned 7. november 2013]
- UN Special Rapporteur (2013, 28. mai). *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea, Sheila B. Keetharuth*. New York: UN General Assembly. Tilgjengelig fra http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session23/A.HRC.23.53_EN_G.pdf [lastet ned 12. november 2013]

Muntlige kilder

- Daniel R. Mekonnen. E-post 8. november 2013
- David Bozzini. E-post 2. juli 2013
- Günter Schröder. E-post 26. juni 2013
- Internasjonal organisasjon. Samtale i Eritrea februar 2013

© Landinfo 2014

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.